

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS
TAMÁSI VÁROS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉNEK
6. SZÁMÚ MÓDOSÍTÁSÁHOZ

Készítette:

Szente Eszter
okl. vegyész
környezetvédelmi szakmérnök

Szente Zoltán
okl. geofizikus mérnök
környezetvédelmi szakértő

Attala
2016. augusztus

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	1
1. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSI FOLYAMATÁNAK ISMERTETÉSE.....	2
1.1. ELŐZMÉNYEK.....	2
1.2. A TERVEZÉSI FOLYAMAT MÁS RÉSZEIHEZ VALÓ KAPCSOLÓDÁSA.....	2
1.3. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TETT JAVASLATOK HATÁSA A TERV ALAKULÁSÁRA	2
1.4. A KÖRNYEZET VÉDELMEÉRT FELELŐS SZERVEK ÉS AZ ÉRINTETT NYILVÁNOSSÁG BEVONÁSA, AZ ÁLTALUK ADOTT VÉLEMÉNYEKNEK, SZEMPONTOKNAK A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TÖRTÉNŐ FIGYELEMBEVÉTELE, AZ INDOKOK ÖSSZEFOGLALÁSA;	3
1.5. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSÉHEZ FELHASZNÁLT ADATOK FORRÁSA, AZ ALKALMAZOTT MÓDSZER KORLÁTAI	3
2. A TERV KIDOLGOZÁSÁKOR VIZSGÁLT VÁLTOZATOK RÖVID ISMERTETÉSE	3
2.1. A RENDEZÉSI TERV TERVEZETT MÓDOSÍTÁSÁNAK ISMERTETÉSE.....	3
2.2. A TERV KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJÁBÓL FONTOS CÉLJAINAK, TARTALMÁNAK ÖSSZEFOGLALÓ ISMERTETÉSE	5
2.3. A TERV ÖSSZEFÜGGÉSE, CÉLJAINAK ÖSSZEVETÉSE A TERV SZEMPONTJÁBÓL RELEVÁNS NEMZETKÖZI, KÖZÖSSÉGI, ORSZÁGOS VAGY HELYI SZINTEN KITŰZÖTT KÖRNYEZET- ÉS TERMÉSZETVÉDELMI CÉLOKKAL, SZABÁLYOKKAL	5
Országos programokkal való kapcsolatok	5
Térségi programokkal való kapcsolatok	7
3. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖRNYEZETI HATÁSAINAK, KÖVETKEZMÉNYEINEK FELTÁRÁSA	9
3.1. A JELENLEGI KÖRNYEZETI HELYZET RELEVÁNS, A TERVVEL ÖSSZEFÜGGÉSBEN LÉVŐ ELEMINEK ISMERTETÉSE;	9
3.1.1. <i>A terület azon környezeti jellemzőinek azonosítása, amelyeket a terv megvalósítása valószínűleg jelentősen befolyásol</i>	9
3.1.1.1. Természetföldrajzi adottságok	9
3.1.1.2. Vízföldtani viszonyok.....	11
3.1.1.3. Föld.....	13
3.1.1.4. Talaj- és vízvédelem.....	15
3.1.1.5. Természet- és tájvédelem	19
3.1.1.6. Épített környezet védelme	20
3.1.2. <i>A környezeti állapot egyéb jellemzőinek leírása</i>	23
3.1.2.1. Levegőtisztaság- védelem.....	23
3.1.2.2. Hulladékkezelés	24
3.1.2.3. Zaj elleni védelem	25
3.1.2.4. Közművek	26
3.2. A FENNÁLLÓ KÖRNYEZETI KONFLIKTUSOK, PROBLÉMÁK LEÍRÁSA ÉS MINDEZEK VÁRHATÓ ALAKULÁSA, HA A TERV NEM VALÓSULNA MEG	27
3.3. A TERV MEGVALÓSULÁSÁVAL KÖZVETLENÜL VAGY KÖZVETVE KÖRNYEZETI HATÁST KIVÁLTÓ TÉNYEZŐK, OKOK FELTÁRÁSA, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZOKRA A TERVELEMRE, TERVEZETT INTÉZKEDÉSEKRE, AMELYEK:	29
3.3.1. <i>Természeti erőforrás közvetlen igénybevételét vagy környezetterhelés közvetlen előidézését jelentik</i>	29
3.3.2. <i>Olyan társadalmi, gazdasági folyamatokat váltanak ki, vagy ösztönöznek, amelyek közvetett módon környezeti következménnyel járhatnak</i>	29
3.4. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA ESETÉN VÁRHATÓ, A KÖRNYEZETET ÉRŐ HATÁSOK, KÖRNYEZETI KÖVETKEZMÉNYEK ELŐREJELZÉSE	29
4. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRHATÓAN FELLÉPŐ KÖRNYEZETRE KÁROS HATÁSOK ELKERÜLÉSÉRE, CSÖKKENTÉSÉRE VAGY ELLENTÉTELEZÉSÉRE, MONITORINGOZÁSÁRA VONATKOZÓ JAVASLATOK	30

1. A környezeti értékelés kidolgozási folyamatának ismertetése

1.1. Előzmények

Tamási város jelenleg érvényes Településszerkezeti tervét és leíró részét a Képviselőtestület a 2/2005. (I. 20.) számú KT határozattal, Szabályozási tervét és Helyi Építési Szabályzatát a 14/2005. (VII. 7.) számú KT rendelettel hagyta jóvá.

A terv jóváhagyása óta felmerült magáncélú és önkormányzati fejlesztési elképzelések többször szükségessé tették a Településrendezési terv módosítását, ezen belül a Településszerkezeti terv, a Szabályozási terv és a Helyi Építési Szabályzat módosítását is.

A terv jelenlegi módosítása újabb fejlesztési igények hatására jött létre, melynek során szükség szerint aktualizálásra kerül a település Településszerkezeti terv leíró része és tervlapja, továbbá a Helyi Építési Szabályzat és annak mellékletét képező Szabályozási tervlapok is – a módosítással érintett területeken.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló, többször módosított 1997. évi LXXVIII. Törvény, valamint a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet szabályozza a településrendezési tervek készítésének és jóváhagyásának rendjét. A törvényben foglaltaknak megfelelően a módosítás első lépéseként az Önkormányzat Képviselőtestülete a 64/2016. (IV. 27.) számú határozatával kinyilvánította szándékát a településrendezési terv megfelelő szintű módosításáról.

A **benyújtandó terv** az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló **2/2005. (I.11.) Korm. rendelet (továbbiakban: KR.) hatálya alá tartozik.** A dokumentáció elkészítésénél a KR. 2. számú mellékletében található szempontok alapján meghatároztuk a terv módosításának megvalósítása következtében várható környezeti hatások jelentőségét. Ezt követően készítettük el a környezeti értékelést a KR. 4. számú melléklete szerint.

1.2. A tervezési folyamat más részeihez való kapcsolódása

A településrendezési terv módosításának elkészítési folyamatában a környezeti értékelés alapját képezi a terv által kitűzött célok, fejlesztési elképzelések, intézkedési javaslatok meghatározásának. Környezeti értékeléshez szükséges adatok beszerzése, a településrendezési terv elkészítéséhez kapcsolódó adatok begyűjtésével párhuzamosan történt.

1.3. A környezeti értékelés készítése során tett javaslatok hatása a terv alakulására

A környezeti értékelés során olyan információ, állapot jellemző nem merült fel, amely a jogszabályi előírásokon túlmenően jelentősen befolyásolta volna a településrendezési terv módosításának alakítását.

1.4. A környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása, az általuk adott véleményeknek, szempontoknak a környezeti értékelés készítése során történő figyelembevétele, az indokok összefoglalása;

A környezeti értékelés során felvettük a kapcsolatot a település Polgármesteri Hivatalával. A hivatal készséggel tájékoztatott a felmerült kérdésekkel kapcsolatban, illetve átadta a rendelkezésükre álló és a tervezés szempontjából fontos dokumentumokat. Az Önkormányzat mellett információ szerzés céljából felvettük a kapcsolatot az érintett hatóságokkal is. A partnerség rendjéről szóló 89/2014. (XI. 27.) Kt. számú határozat szerint az érintett népeességnek, szervezeteknek, érdekképviselői szervezeteknek a Településrendezési Terv módosításának kidolgozott anyagával kapcsolatban véleménynyilvánítási lehetőségük volt. A tervezett javaslatokat és észrevételeket szintén figyelembe vettük a tervkészítés során.

1.5. A környezeti értékelés készítéséhez felhasznált adatok forrása, az alkalmazott módszer korlátai

A környezeti értékelés során csak a szakirodalomban, a publikált térképeken, tanulmányokban, jogszabályokban megjelent, ill. az önkormányzat, a hatóságok és a különböző szolgáltató szervezetek által szolgáltatott adatokat használtuk fel, mivel ezek a tervezési terület adottságait figyelembe véve elégséges információval szolgáltak a tervnek megfelelő mélységű értékelés elkészítéséhez.

2. A terv kidolgozásakor vizsgált változatok rövid ismertetése

2.1. A rendezési terv tervezett módosításának ismertetése

A jelenleg érvényes rendezési tervet az aktuális szabályok, a kialakult állapotok érvényesítése, illetve önkormányzati, lakossági és gazdasági igények megvalósítása érdekében kívánják módosítani.

A módosítások az alábbi területeket érintik:

1. számú tömb (Fenyves erdő és Miklósvári lakópark tömbje)

Fenyves erdő területének átsorolása a jelenlegi Et jelű, azaz turisztikai rendeltetésű erdőből Z jelű zöldterületbe, ahol turisztikai központ, szabadidős és sportlétesítmények, kalandpark létesíthető.

A 2563/5. hrsz-ú terület szabályozási tervének, építési övezetének és építési előírásainak módosítása beépítési terv javaslata alapján lakópark kialakítása céljából.

Az 1. számú tömb területét gyógyhellyé kívánják minősíteni a hatályos előírások, követelmények teljesülése esetén.

2. számú tömb (Északi iparterület bővítésének tömbje)

Az Északi iparterület bővítése a Szabadság utcát és a tervezett tehermentesítő utat összekötő tervezett út északi oldalán. A területhasználat változása a következők szerint fog alakulni:

A 0248/2, 0249/8, 0249/14, 0249/20. és 0256/18. hrsz-ú földrészletek terven jelölt területeinek Ma jelű mezőgazdasági területből Gip jelű ipari területbe való átsorolása.

3. számú tömb (Gksz-be sorolás tömbje)

1582. hrsz-ú ingatlan övezeti besorolásának módosítása az évek óta kialakult funkció miatt kertvárosias lakóterületből kereskedelmi, szolgáltató gazdasági területbe. Az érintett ingatlanon lakó funkciójú épület nincs.

4. számú tömb (Tompa utcai tömb)

Tompa utca menti kis területű ingatlanok átsorolása kertvárosias lakóterületből kisvárosias lakóterületbe a kisméretű telkek és a kialakult magas beépítési érték miatt, illetve a 407/15. hrsz-ú ingatlan egy részének övezeti átsorolása zöldterületből kisvárosias lakóterületbe, gépkocsi tárolók elhelyezhetősége érdekében.

A módosítás környezeti vizsgálatot nem igényel.

5. számú tömb (Fornád puszta tömbje)

A 0323/13 és 0323/14. hrsz-ú földrészleteket érintő Ev jelű védelmi rendeltetésű erdőterületből Gip jelű, zavaró hatású gazdasági területbe való átsorolás. (Napelem-park létesítés számára alkalmas övezet kijelölése.) A területhasználat módosítása kizárólag művelés alól kivett (major) területeket érint.

6. számú tömb (Mezőgazdasági területbe sorolás tömbje)

A biológiai aktivitás szinten tartása érdekében a 0256/2; 0256/5, 0256/12, 0256/13. hrsz-ú földrészleteket visszaminősíteni beépítésre nem szánt területbe.

A módosítás környezeti vizsgálatot nem igényel.

7. számú tömb (Út megszüntetés tömbje)

A 2585. hrsz-ú út övezeti átsorolása gazdasági területbe.

A módosítás környezeti vizsgálatot nem igényel.

8. számú tömb (Vt övezetbe sorolás tömbje)

293. hrsz-ú kertvárosias lakóterületi telek övezeti átsorolása településközpont vegyes területbe. A területen jelenleg közösségi funkciójú épület található, lakóház nincs.

9. számú tömb (József A. ltp. tömbje)

652/40 hrsz-ú ingatlan övezeti átsorolása zöldterületből kisvárosias lakóterületbe, gépkocsi tárolók elhelyezhetősége érdekében.

A módosítás környezeti vizsgálatot nem igényel.

2.2. A terv környezeti értékelés szempontjából fontos céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése

A településrendezés célja a települések terület-felhasználásának és infrastruktúra-hálózatának kialakítása, az építés helyi rendjének szabályozása, a környezet természeti, táji és épített értékeinek fejlesztése és védelme.

A jelenlegi módosítások célja a következő:

- a) A város idegenforgalmi vonzerejének erősítése helyi attrakciók kialakításával.
- b) Gazdasági területek kijelölése, melynek hatására várható a beruházások számának növekedése, új vállalkozások megtelepedése, a gazdaság fejlődése, munkahelyteremtés.
- c) Megújuló energiaforrások telepítésére alkalmas terület kijelölése.
- d) Olyan előírások létrehozása, melyek következtében a településközponti vegyes területeken lehetőség lesz valós, piaci igények szerinti épületek kialakítására, elsősorban lakások létesítése céljából. A módosítás növeli a város népességmegtartó erejét.
- e) A település biológiai aktivitásértékének megőrzése a jogszabályi előírásoknak megfelelően.
- f) A város gyógyhelyé minősítése.

2.3. A terv összefüggése, céljainak összevetése a terv szempontjából releváns nemzetközi, közösségi, országos vagy helyi szinten kitűzött környezet- és természetvédelmi célokkal, szabályokkal

- 2003. évi XXVI. Törvény az Országos Területrendezési Tervről
- 27/2015. (VI. 17.) OGY határozattal elfogadott Nemzeti Környezetvédelmi Program a 2015 – 2020 közötti időszakra vonatkozóan (NKP IV.)
- Víz Keretirányelv (VKI)
- Tolna Megye Területrendezési Terve (Környezetterv Kft., 2012)
- Tolna Megye Területfejlesztési Programja (Pestterv, 2014)
- Tolna Megye Komplex Fejlesztési Programja
- Tolna Megye Integrált Területi Programja 2014-2020 (2015)

Országos programokkal való kapcsolatok

2003. évi XXVI. Törvény az Országos Területrendezési Tervről

Az **Országos Területrendezési Terv** az ország szerkezeti tervét, valamint az országos térségi övezeteket és az ezekre vonatkozó szabályokat foglalja magában. Az ország településein, az egyes térségekben a terület-felhasználásra és az építésre vonatkozó szabályokat e törvény rendelkezésével összhangban kell kialakítani.

Az ország szerkezeti tervét és az országos övezetek határait a törvény M=1:500 000 méretarányú mellékletei tartalmazzák.

Az Országos Területrendezési Terv szerint a községet az alábbi országos övezetek érintik:

1. Ökológiai hálózat övezete:

A település közigazgatási területét érinti, a módosítással érintett területeket nem. Az övezet határára vonatkozóan a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatósága adatszolgáltatási kötelezettségének eleget tett.

2. Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete:

A település közigazgatási területét, valamint a módosítással érintett tömbök közül az 5. számú tömböt érinti. A tömbön belüli tényleges termőmódosítás a kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetét nem érinti.

3. Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete:

A település közigazgatási területét, valamint a módosítással érintett tömbök közül a 2., 5., 6. tömbök területének egy részét érinti. A tömbön belüli tényleges termőmódosítással csak a 2. és 6. számú tömbök érintettek. Az OTTrT vonatkozó, 13/B. § előírása nem zárja ki az övezeti átsorolást.

Az övezet határára vonatkozóan a Földmérési és Távérzékelési Intézet adatszolgáltatási kötelezettségének eleget tett.

4. Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete:

A település közigazgatási területét az OTTrT övezeti tervlapja alapján érinti az övezet, azonban a tervezési területeket nem.

5. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete:

A település közigazgatási területét, valamint a módosítással érintett tömbök közül az 1. tömb és a 3. tömb területének egy részét érinti. Az övezet határára vonatkozóan a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatósága adatszolgáltatási kötelezettségének eleget tett.

Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény 12/A. § (1) bekezdése alapján, a kiemelt térségi és megyei területrendezési tervek, valamint a településrendezési tervek készítése során az országos, a kiemelt térségi és a megyei övezetek területi érintettségével kapcsolatosan állásfoglalásra kötelezett államigazgatási szervek körét és az eljárás részletes szabályait a 282/2009. (XII. 11.) Kormányrendelet 1. §-a határozza meg.

27/2015. (VI. 17.) OGY határozattal elfogadott Nemzeti Környezetvédelmi Program a 2015 – 2020 közötti időszakra vonatkozóan (NKP IV.)

A 27/2015. (VI. 17.) OGY határozattal elfogadott 2015-2020. közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-IV.) több alapelvet határoz meg, amelyeket a környezeti tervezés, környezethasználat során érvényesíteni kell minden szinten, így a településrendezési terv készítése során is.

A Program átfogó célkitűzése, hogy hozzájáruljon a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosításához.

Stratégiai céljai:

- Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása
- Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata
- természeti erőforrásaink és értékeink megőrzése
- Az erőforrás-takarékosság és a –hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése.

Víz Keretirányelv (VKI)

Az Európai Közösség vízpolitikáját megtestesítő **Víz Keretirányelv** (VKI) előírásai szerint a Víz Keretirányelv előírásai szerint az Európai Unió tagállamaiban 2015-ig jó állapotba kell hozni minden olyan felszíni és felszín alatti vizet, amelyek esetén ez egyáltalán lehetséges és

fenntarthatóvá kell tenni a jó állapotot. A jó állapot elérése érdekében a VKI 13. cikke előírja, hogy a tagállamoknak a területükön fekvő vízgyűjtő területekre (rész-vízgyűjtőkre és az ország területére eső vízgyűjtőrészekre) Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervet (VGT) kell készíteniük. A Duna-vízgyűjtőterület Magyarország területét érinti.

A hazai jogrendbe illesztést több jogszabály, elsősorban a 221/2004. (VII.21.) Korm. rendelet a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól biztosítja.

A Víz Keretirányelv célja, hogy 2015-re a felszíni (folyók, patakok, tavak) és felszín alatti víztestek „jó állapotba” kerüljenek. A keretirányelv szerint a „jó állapot” nemcsak a víz tisztaságát jelenti, hanem a vízhez kötődő élőhelyek minél zavartalanabb állapotát, illetve a számukra biztosított megfelelő vízmennyiséget is.

„Amennyiben a természeti vagy a gazdasági lehetőségek nem teszik lehetővé a jó állapot megvalósítását 2015-ig, úgy a teljesítés határidejét ütemezni lehet a VKI által felkínált mentességek megalapozott indoklásával 2021-re, illetve 2027-re.” Ezek az időpontok képezik egyben a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés második és harmadik ciklusát. Az első végrehajtási időszak 2015. december 22-vel zárult le, ugyanekkor kezdődött el a jelenlegi második tervezés, vagy első felülvizsgálat által meghatározott intézkedési program végrehajtása.

A Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv első felülvizsgálata a KEOP-7.9.0/12-2013-0007 keretében valósult meg. Magyarország felülvizsgálta, 2015. évi vízgyűjtő-gazdálkodási terve az 1155/2016. (III. 31.) Korm. határozattal került elfogadásra.

A tervezési terület a Duna rész-vízgyűjtő 1-12. jelű, Kapos vízgyűjtő alegységének (AEP210) területét érinti.

Térségi programokkal való kapcsolatok

Tolna megye területrendezési terve (Környezetterv, 2012)

A terv célja, hogy meghatározza a megye egyes térségei terület-felhasználásának feltételeit, a műszaki infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve erőforrások védelmére.

A terv országos és megyei térségi övezeteket sorol fel, melyek közül Györköny község az alábbi besorolásokat kapta:

- Országos ökológiai hálózat területe: magterület, ökológiai folyosó
- Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület
- Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület, erdőtelepítésre alkalmas terület
- Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület
- Földtani veszélyforrás területe
- Vízerózióknak kitett terület: az OTTrT 2014. január 1-től érvényes rendelkezése ilyen övezetet nem tartalmaz.
- Szélerózióknak kitett terület: az OTTrT 2014. január 1-től érvényes rendelkezése ilyen övezetet nem tartalmaz.

Tolna Megye Területfejlesztési Programja (Pestterv, 2014)

A Program **átfogó célja** a megye népességmegtartó képessége a társadalom minden szegmensében.

Specifikus célok

1. Gazdaság – Növekvő jövedelem, foglalkoztatás
2. Fenntarthatóság – élhető környezet (fenntarthatóság és élhetőség megteremtése)
3. Köztevékenységek – javuló közviszonyok (közösségi infrastruktúrák állapotának javítása, közszolgáltatások minőségének javítása)
4. Fejlesztések hasznos és hatékony intézményrendszerének kialakítása

Tolna Megye Komplex Fejlesztési Programja

A program prioritásai a következők:

- A megye kohéziójának erősítése (a településrendszer fejlesztése, területfejlesztési intézményrendszer kialakítása, térségmarketing)
- A megye gazdasági versenyképességének javítása (vállalkozások versenyképességének javítása, a működő tőke vonzása)
- Turizmusfejlesztés: turisztikai termékek fejlesztése és promóciója, turizmust kiszolgáló infrastruktúra fejlesztése
- Emberi erőforrások fejlesztése (foglalkoztatási problémák megoldása, oktatás, képzés fejlesztése, kultúra és közművelődés: a megye tárgyi és szellemi örökségének megőrzése)
- Közlekedésfejlesztés

Tolna megye Integrált Területi Programja (ITP 2014-2020)

A program az Európai Unió a 2014-2020-as költségvetési ciklusára való felkészülés részeként jött létre. Tolna megye számára kiemelten fontos cél az elvándorlás és a természetes népességfogyás mérséklése, megállítása rövid- és középtávon egyaránt. A megye gazdagodása, gyarapodása elképzelhetetlen aktív emberek nélkül. Ennek érdekében a megyei fejlesztési dokumentumok – összhangban az országos fejlesztéspolitikai célkitűzésekkel – különös hangsúlyt fektetnek a gazdaságfejlesztésre, a foglalkoztatás javítására, a vidékfejlesztésre és a közszolgáltatások fejlesztésére.

A Program célrendszere

1. cél: Fenntartható gazdaság- és turizmusfejlesztés, munkahelyteremtés
2. cél: Közlekedésfejlesztés
3. cél: Környezeti fenntarthatóság elősegítése
4. cél: Közintézmények fejlesztése
5. cél: Élhető települések
6. cél: Lakossági együttműködések, civil kezdeményezések elősegítése

Valamennyi cél illeszkedik a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program intézkedéseire.

3. A terv megvalósítása környezeti hatásainak, következményeinek feltárása

3.1. A jelenlegi környezeti helyzet releváns, a tervvel összefüggésben lévő elemeinek ismertetése;

3.1.1. A terület azon környezeti jellemzőinek azonosítása, amelyeket a terv megvalósítása valószínűleg jelentősen befolyásol

3.1.1.1. Természetföldrajzi adottságok

A módosítással érintett területek Tamási település közigazgatási területén találhatók, annak kül- és belterületét egyaránt érintik. A vizsgálati terület „Magyarország kistájainak katasztere” alapján a Dunántúli-dombság nagytájba, a Külső-Somogy középtájba, annak Kelet-Külső-Somogy elnevezésű kistájába tartozik.

Domborzati adatok

A kistáj a Balatoni-medence Kőröshegy-Siófok közötti parti síkjától D-re a Dél-Külső-Somogyi-süllyedék É-i szegélyéig (Somogygeszti-Pincehely vonala) terjed, Ny-i határa Kőröshegy-Bonnya vonalában, K-i széle a Sió–Alsó-Kapos mentén húzható meg. A kistáj legnagyobb része ÉK-DNy-i irányban húzódó egymás mögött sorakozó dombhátak és a Balatonnal párhuzamos nagyobb völgyek együttese. A dombhátak közös jellemző geomorfológiai vonása a szembetűnő asszimetria. Valamennyi hát ugyanis É felé meredek, kb 100 m magas, instabil peremekkel szakad le a Balatonnal párhuzamos aszimmetrikus völgyekre (Jaba-Kis-Koppány-Koppány), illetve a legészakibb a Balaton-medencére, D felé viszont hosszan elnyúlt, viszonylag stabil, lankásabb lejtőkkel (5-15°) alacsonyodnak le az említett völgyek talpához. A hátak tetőszintjének délies lejtése 0-5° közötti.

A vizsgálati terület a Koppány folyót övező dombvidéken, ill. a Koppány völgyében helyezkedik el. A térségben is elmondható, hogy a völgyet övező, É-felé tekintő meredek lejtők rövidek, emellett többnyire csúszáshalmazoktól formált tereplépcsőkkel, köztes, rövid, mély völgyekkel tagoltak. A Koppány völgyre lealacsonyodó dombhátak D-i lejtője épedig lankás, de ezek sem tagolatlanok, mert számos É-D-i irányú, többnyire szimmetrikus eróziós-deráziós és deráziós völgy mélyül a felszínükbe.

Földtani adottságok

Tamási közigazgatási területe földtanilag két nagyszerkezeti egység határán található, amelyeket elválasztó Közép-magyarországi Főszerkezeti Zóna Kocsola-Tamási-Ozora vonalában húzódik. Ennek megfelelően a település ÉNy-i része a Pelsoi Nagyszerkezeti egység Közép-dunántúli alegységének területén, DK-i része pedig a Tisza Nagyszerkezeti egység Kunságia alegységén helyezkedik el. Az alaphegységi szerkezeti elemek általános irányultságának megfelelően ezek a szerkezeti övek is ÉK-DNY-i csapású, kb 50-100 km széles sávban húzódnak a Dunántúl középső és déli részén. Az alaphegységi képződményekre különböző korú medenceüledékek települtek.

Tamási ÉNy-i részének medencealjzatát a -2.500 -3.000 mBf. mélységbe süllyedt újpaleozoós és mezozoós képződmények alkotják azonban ezekete a képződményeket Tamási területen egyetlen fúrás sem érte el. A térségben mélyített kúatífúrások alapján a medence aljzatot felső-perm korú sekélytengeri szürke breccsás dolomit és aleuritos márga rétegek (Tabi Dolomit Formáció), ill. középső és felső-triász korú agyagos dolomit, dolomitosodott

mészkö, dolomitmárga és karsztosodott mészkö képződmények (Somi Mészkö Formáció) alkotják.

Tamási medencealjzatának DK-i részét a -2.000 – -3.000 mBf. mélységbe süllyedt mecseki típusú paleozoós és mezozoós kőzetek alkotják. A térség legidősebb kőzeteit az ópaleozós Mórággyi Komplexum monzogranit képződményei képviselik, mely kristályos komplexumra mecseki típusú paleozoós és mezozoós összletek települtek több 100 m-es látszólagos (a meredek rétegdőlés miatt) vastagságban.

A mezozoós összlet egy részét a Tamási területén 1969-ben mélyült 2.272 m mély Tamási-1 (K-35) szerkezetkutató fúrás is elérte. A fúrás 2067 m-ben érte el a kréta korú agyagmárgát, márgát, mely alatt kovás mészkövet, 2.170 m alatt középső-triász dolomitot, vörös mészkövet, majd 2.270 m-től triász agyagpalát tárt fel.

A miocén idején a vizsgálati terület zömében szárazföld volt, így uralkodóan szárazföldi üledékek és vulkanikus kőzetek képződtek. Ez az összlet zömében rétegzetlen vastagpados, horzsaköves ártufából áll. A vulkáni tevékenységgel párhuzamosan a vizsgálati területen folyóvízi üledékképződés is zajlott, melynek során konglomerátum, kavics, homok, agyag ciklikus váltakozásából álló, mintegy 135 m vastag rétegsor rakódott le (Szászvári Formáció).

A felső miocén korú pannon medenceüledékek a vizsgált területen, valamint annak térségében mindenhol és jelentős vastagságban megtalálhatók. Általánosságban elmondhatjuk, hogy a pannon képződmények Ny-felé kivastagodnak, Tamási térségében az összlet vastagsága meghaladja az 1.000-1.500 m-t.

A területen a negyedkori képződmények aljzatát pannóniai üledékek alkotják. Ennek alsó-pannóniai üledéksora egyöntetű agyagmárga, míg a felső-pannon összletet agyag, homok és ezek átmeneteiből álló rétegek alkotják. A feltárások alapján a felső-pannon rétegszlet vastagsága 800-950 m között van

Ezt követően egészen a felszínig pleisztocén korú medenceüledékek települtek, melyek vastagsága a térségben eléri és helyenként meg is haladja az 50 m-t. A pleisztocén-holocén rétegek vastagsága Tamási területén 30-60 m között alakul. A nagyobb vastagság általában a magasabban fekvő hegyhát peremekre jellemző. A dombvidék belső területein, illetve peremeken vastag (20 – 30 m) lösztakaró települ; a völgylejtőket és a lépcsős felszíneket pedig többnyire deluviális lösz (átmosott és szoliflukciós lösz) fedi. A Koppány völgyét főként folyóvízi homok-agyag-aleurit rétegek válatkozásából álló összlet tölti ki.

A terület alapformái az alaphegység pikkelyes szerkezeti viszonyainak tükörképeként pannóniai agyag és homoküledékekből formálódtak ki. A változó vastagságú pannóniai rétegek a lejtők aljában sok helyen a felszín közelében vannak, másutt prebalatoni murvás folyóvízi homok és 5-10 m vastag lösztakaró fedi. A lejtőkön és lejtőlábakon, lépcsős szinteken löszös homokos, talajmaradványokkal és murvával kevert lejtőüledékek helyenként nagy vastagságban halmozódtak fel. A nagyobb keresztvölgyek talpain csekélyebb mennyiségben tözegezes foltok, lápi agyag és lápi mész is előfordul.

Vízrajz

A kistáj ÉNy-i része a Sédén (10 km, 37 km²), az Endrédi- (7 km, 23 km²) és a Balatonszéplaki-árkon (7 km, 19 km²) át a Balatonhoz, ÉK-i része a Jabán (22 km, 92 km²) és a Kis-Koppányon (39 km, 262 km²) át a Sióhoz, míg D-i része – így a vizsgálati terület is – a Koppányon (56 km, 745 km²) át a Kaposhoz folyik le. A Kapos és két nagyobb mellékvíze közül a Koppány a Dunántúli dombság vízfolyása. A terület dombvidéki része felszíni vízfolyásokban elég gazdag. A területen az éves csapadék 650-700 mm körül alakul, ebből a

becsült maradó beszivárgás 65-70 mm/év körüli. A terület vízháztartása mérsékeltén veszteséges.

$$L_f=3 \text{ l/s.km}^2 \quad L_t=15 \% \quad V_h=40 \text{ mm/év}$$

ahol: L_f : fajlagos lefolyás

L_t : Lefolyási tényező %-ban

V_h : vízhiány mm-ben

A a kistájról az alábbi állomásokról vannak vízjárási adatok.

Vízfolyás	Vízmérce	LKV	LNv	KQ	KÖQ	NQ
		cm		m ³ /s		
Kapos	Pincehely	0	560	0,74	7,14	174
Koppány	Tamási	18	340	0,38	1,5	77
Kis-Koppány	Ádánd	0	200	0,03	0,53	55

A nagy vízhozam és a vízszint különbségek a szélsőséges időjárás következményei. Csapadékos periódusban még a Koppány mellékpatakjain is tekintélyes vízhozamokat mértek (Gonozdi-patak 28 m³/s). Általában azonban gyér vízűek, sőt időszakosan ki is száradnak. A vízminőség általában II. osztályú, de különösen kisvízkor és a települések alatt még szennyezettebb is lehet. A Koppány sűrű bal parti völgyhálózatához viszonyítva az árterület nagysága – 45 km² – nem található soknak.

Természetes állóvizek a területen nincsenek. Az állóvizek száma 22, 312 ha felszínnel. A többség halastó, amelyek közül az ozorai a legnagyobb (27 ha). Az egyéb tavak közül a Tamási tározó 62 ha felszínű.

A talajvíz mélysége egyenetlen. A völgyekben 2-4 m között érhető el. A dombhátak alatt helyenként hiányzik. Mélysége csekély. Kémiaiailag a kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos típus az uralkodó. A Koppány völgyétől É-re 25-35 nk°, attól D-re 25 nk° alatti. A szulfáttartalom eloszlása is hasonló. É-on 60-300 mg/l, D-en 60 mg/l alatti. Számos helyen jelenik meg a nitrátosodás.

A rétegvizek mennyisége mérsékelt, 0,75 l/s.km² alatti. Tamási hévízkutakból kitermelt 30-50 °C-os vizek híres gyógyfürdőt látnak el. Az artézi kutak száma a térségben nagy, de vízhozamuk ritkán jelentős. A település közüzemi vízellátása saját vízbázisokról megoldott.

3.1.1.2. Vízföldtani viszonyok

A hidrogeológiai viszonyok a geológiai felépítésből következnek, így az előzőekben leírtak alapján ismerhetők.

A vizsgált területen vízföldtani jelentőséggel csak a harmadkori, illetve annál fiatalabb képződmények bírnak, amelyek víztározó- és vízádóképesség szempontjából jellemezhetők.

A felszín közeli meghatározóan kvarter **holocén/pleisztocén** rétegek porózus kifejlődésű, eltemetett talajszintekkel tagolt 30-40 m átlagos vastagságú löszös összleteiben ritkán alakul ki összefüggő talajvíz. A talajvíz felszín alatti mélysége a magas löszfelszíneken a 30 m-t is eléri, és sok esetben csak helyileg megjelenő, függő talajvízről beszélhetünk. A Koppány völgyben 2-4 m, a völgyperemeken 4-6 m között várható a talajvíz megjelenése. A holocén/pleisztocén rétegszlet azonban igen csekély mennyiségű talajvizet tárol és vízádó

képessége is gyenge a kőzetanyag finom szemszerkezete miatt. A holocén/pleisztocén porózus rétegekben tárolt talajvizek a külszínről, csapadékból utánpótlódva sok esetben szennyezettek a helyi adottságokból kifolyólag. Tamási területén a pleisztocén (és részben felső-pannóniai) homokrétegekből a vízmű K-49-es és a B-51-es kútja termel 34-68 m mélységközből 320-330 l/p hozammal, 15-16 °C-os vízhőmérséklet mellett.

A térségben 30-50 m-el a terepszint alatt kezdődő **pannóniai** korú képződmények nagy vastagságban települnek, de ezek közül csak a felső-pannóniai rétegek a jó vízádók, mivel ezekre a porózusabb rétegek túlsúlya a jellemző.

A mintegy 1.000 m vastagságú felsőpannon rétegösszlet az összetett, jól tagolt és többszintes-sok telepes, rétegzett tárolórendszer tipikus képviselője. Az agyag, aleurit, apró-, közép- és durva szemcséjű homokrétegek és azok keverékeiből felépített üledékösszletben több, jó porozitású, permeabilitású réteg-rétegcsoport ismert. Ezeket az igen változatos kifejlődésű porózus kőzettesteket, jelentős vastagságú vízzáró és félig vízrekesztő finomszemcsés üledékek (aleurit, agyag, agyagmárga, márga) rétegek tagolják.

Az ivóvíz nyelésre alkalmasa rétegek megjelenése a Koppány völgyében 200 m körüli, a lokális beáramlási területeket képező domboldalakon 250 – 330 m mélységben várhatók. A felső-pannóniai összlet vízádóképessége a szűrőzött homokrétegek paramétereitől és a kútkiképzés minőségétől függően 150-500 l/p közötti.

Az 500-800 m közötti mélységközben található vastagabb és horizontálisan nagyobb kiterjedésű homokrétegekből kitermelhető vízhozam elérheti az 1.000-1.200 l/p-et. Azonban ezen mélységközből kitermelhető rétegvizek hőmérséklete 45-55 °C közötti, jelentős sótartalommal, így ivóvízként való hasznosításra nem alkalmasak, hanem termálvízként hasznosíthatók csak.

A pannon rétegekből nyert víz minősége nem túl kedvező. Általában magas vastartalomra kell számítani és egyes helyeken a mangán koncentráció is magasabb a megengedettnél. A nitrát általában a pannon rétegvizekben nem, ammónia is csak ritkán, változó, helyenként határértéket meghaladó mennyiségben fordul elő. A térségi jellemzőkkel teljesen összhangban van Tamási vízmű kútjainak vízminősége.

A feltárt rétegvizek helyzete azon szempontból bír fontossággal, hogy egy esetleges külszínhez közeli – talajvizet elérő – szennyeződés okozhat-e vízminőség romlást e kutak esetében. A terület rétegvizeinek hidrogeológiai viszonyaira Tamási vízmű kútjainak adatai adnak áttekintést, mely alapján a térségben ~40–200 m közötti mélységtartományban több vízádó szinttáj különíthető el a felső-pannon rétegösszletben, melyek többnyire kedvező vízádó tulajdonságokkal és pozitív nyugalmi nyomásállapottal, 200-400 l/p vízhozammal rendelkeznek.

A térség vízföldtani viszonyai alapján a település vízellátását is biztosító felső-pannon rétegsor viszonylagosan nyugodt településű, közel szintes, illetve DNY-i irányban enyhén dől, vízzáró, illetve féligáteresztő finomszemcsés rétegekkel (aleurit, iszap, agyag, agyagmárga, márga) tagolt kifejlődésű. Az elvégzett trícium vizsgálatok alapján az igénybe vett összletek többségében védett vízádóknak tekinthetők.

Tamási település vízellátása a saját vízbázisról és közműhálózatról biztosított. A vízmű üzemeltetője a **DRV Zrt.** (Siófok, Tanácsház u. 7.) Az érvényes vízjogi üzemeltetési engedély a 35700/178-12/2015. sz. határozattal módosított 42.878/2011. (vksz.: 249/5147-8465) iktatószámú engedély. Az engedélyezett vízmennyiség 550.000 m³/év, az igénybe vett vízkészlet I. osztályú rétegvíz. Az igénybe vett hegyvidéki porózus víztest kódja: p.1.6.1.

Tamási esetében a rétegvizeken belül külön meg kell említenünk a termálvizeket. Megjegyezzük, hogy termálvíznek a legalább 30 °C-os kifolyóvízű rétegvizeket nevezzük.

A térségben feltárt alaphegységi képződmények mélysége Tamásiban 2.000 m körüli. Azonban feltárt mezozoós mészkő-dolomit összlet termálvíz beszerzésre nem alkalmas, a kimagaslóan magas sótartalom, és 80-100 °C-ot meghaladó víz hőmérséklet ellenére sem (A vízkészlet vízföldtani okokból korlátozott).

A kb 400-700 m-ig terjedő mélységtartományban elhelyezkedő, kiváló vízádóképességű felsőpannon rétegekből akár 1.200-1.500 l/p mennyiségű, 55-58 °C-os hőmérsékletű hévíz nyerhető. A ~750-900 m-es mélységtartományból 400-600 l/p mennyiségű, 2-3 °C-al alacsonyabb hőmérsékletű kifolyóvíz hőmérsékletre számíthatunk.

A hévizet hasznosító Tamási Termálfürdő kútjainak talpmélysége 700 és 1.900 m közötti, a kifolyó víz maximális hőmérséklete 57-59 °C közötti. A Tamási Termálfürdőt jelenleg a **AQUAPLUS Kft.** (6762 Sándorfalva, Sövényházi út 1.) üzemelteti a 26451/2012 és 1874-14/2014. sz. határozattal módosított 82.128/2011. iktatószámú határozat alapján (vksz.: 249/8157-8464).

A Tamási város területén fellelhető termálvízkészlet hasznosítására energetikai, ill. balneológiai célú hasznosítására 1 db 900 méter mély termálvíz kitermelő és 1 db 750 méter mély visszasajtoló kút létesült 2014-15-ben. A termálkút percenként 1200 liter, 47 Celsius-fokos vizet ad. Erre alapozva 2015. novemberében a hőközpontok megépítésével folytatódott a „Geotermikus energiahasznosítás és közműrendszer kiépítése” elnevezésű projekt, melynek megvalósulásával a közintézmények fűtését csúcsidőszakban teljes mértékben a kút fogja biztosítani.

Az igénybe vett porózus termál víztest kódja: pt.3.1. A tervek szerint az energetikai céllal kitermelt termálvíz mennyiség teljes egészében visszasajtolásra kerül.

3.1.1.3. Föld

Talajadottságok

Tamási város területének É-i része az Országos Területrendezési Tervről szóló törvény (továbbiakban OTv) 3. melléklet 2. számú tervlapja alapján kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek övezetébe tartozik a módosítással érintett területek egy része, ugyanakkor Tolna Megye 2012-ben elfogadott rendezési tervének 3.2-es melléklete alapján a módosítással érintett területek már nem tartoznak a kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek övezetébe.

Kiváló termőhelyi adottságú erdőterülete a település területét, és a 4-es számú módosítással érintett terület érinti Tolna Megye 2012-ben elfogadott rendezési tervének 3.3-as melléklete alapján.

Felszíni mozgások

Tamási település szerepel az országos felszínmozgásos kataszterben.

Tamási város területén felszínmozgás-veszélyes területeknek minősülő részek – Tamási város rendezési tervéhez készített mérnökgeológiai szakvélemény szerint - a Koppány-pataktól délre fekvő városrész +110 mBf feletti területei, továbbá minden 3 m-nél magasabb megtámasztás nélküli szabad kőzetfal lábvonalától, illetve part élétől mérve a partfal magasság kétszeres területsávján belül fekvő terület.

A település egyéb belterületi részein előfordulnak szakadások, árkolódások, kisebb omlások, helyenkénti süllyedések, melyek helyzete és morfológiája alapján nem jellemző a belterületre azon csúszásveszélyesség, amely a terepszint alatt – időszakosan csúszó lapot alkotó – közettér helyzetéhez és a felette található rétegek időszakos állapotváltozásához kötődik. Inkább a felszín irányából érkező hatásoknak van domináns jelenléte a teherviselő közettér nagyfokú erózió érzékenysége és gyors kimosódásra való hajlama alapján.

A módosítással érintett területek azonban nem omlás veszélyes, nem felszínmozgás veszélyes területek. Ez alól azonban kivétel az 1-es számú tömb, melyen belül (01063/3, 01063/5, 01063/1 hrsz-ú külterületi ingatlanok területén) 6-8 méter magas löszfalak találhatók, melyek helye tereprendezés miatt még változhat.

Területhasználatok

Tamási közigazgatási területe 11.196 ha, melyből a belterület mintegy 634 ha nagyságú, a többi külterület, ill. zártkert. A közigazgatási terület mintegy 60 %-a szántó és 18 %-a erdő. A gyepek (rét, legelő) aránya is jelentős, mintegy 6,8 %. Halastavak a település területének mintegy 1,6 %-át foglalják el. A különböző célból mezőgazdasági művelés alól kivett területek részaránya mintegy 10,5 %.

A belterületi ingatlanokon kívül a tervmódosítás érint szántó területeket, zártkerti ingatlanokat és halastavat is. A területhasználatok jellegének és mértékének változása és azok várható környezeti hatásai azonban nem jelentősek.

Talajdegradációs folyamatok

A rövid idő alatt nagy mennyiségű csapadék lehullása, a domboldalakon kialakult nem mindig szakszerű talajművelés, az elvezető árkok betemetése, a csapadék elvezető rendszer műtárgyainak karbantartatlansága eróziót okoz.

A víz és szél erózió, melynek oka a csapadékviszonyok, a szél és a domborzat, a közigazgatási terület meredekebb domboldalain, valamint az időszakosan vízborított, illetve magas vízállású területein fordul elő.

A vizsgálati területet nem érinti rendszeresen belvízjárta terület övezete, nagyvízi meder övezete.

Vízérózióknak kitett terület övezete a település területét érinti, a módosítással érintett területet nem érinti.

Szélérózióknak kitett terület övezete a vizsgálati területet nem érinti.

Szennyezett területek

A tervmódosítással érintett területeken talajszennyezéssel kapcsolatosan bejelentés a hatóságokhoz nem történt, ilyen jellegű vizsgálat ismereteink szerint nem folyt. Az Önkormányzat és a lakosság feltételezeten szennyezett területéről nem tud a tervezési területeken.

Ásványvagyon

A földtani felépítés, a létesített bányahelyek és az elvégzett kutatófúrások ismeretében megítélhető, hogy egy adott területen milyen ásványvagyon található. Az országos ásványvagyon nyilvántartás tájékoztató adatai, valamint a Bányakapitányság nyilatkozata szerint a település területén megkutattott, ill. ipari vagyonnal rendelkező bányatelkek is találhatóak. A módosítások ezen bányatelkeket azonban nem érintik.

Az 1. sz. tömb területén ugyanakkor illegális bányászati tevékenységből eredően omlásveszélyes partfalak maradtak vissza, melyek talajmechanikai felmérése megtörtént. A vizsgálatok alapján a hátrahagyott illegális bányászati terület előírások szerinti rekultivációja indokolt és szükséges!

3.1.1.4. Talaj- és vízvédelem

A talaj és a víz védelme kiterjed a föld felszíni és felszín alatti rétegeire. Az egészséges életfeltételek biztosítása érdekében a földben, vagy a föld felszínén csak olyan anyag helyezhető el, valamint csak olyan tevékenység végezhető, amely a termőföldet valamint a környezeti elemeket, talajnak nem minősülő földtani közeget, a felszíni és a felszín alatti vizeket nem veszélyezteti, nem szennyezi és nem károsítja.

Felszíni vizek védelme

A települési szennyvíztisztítás szempontjából érzékeny felszíni vizek és vízgyűjtőterületük kijelöléséről szóló **240/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet** 2. számú melléklete szerint **Tamási város és a vizsgálati terület nem tartozik az érzékeny felszíni vizek vízgyűjtő területét kijelölő települések közé.**

A felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló **220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet** célja a felszíni vizek minőségének megóvása, fenntartása és javítása, a vízi és víz közeli, továbbá a felszíni víztől közvetlenül függő szárazföldi élőhelyek és élő szervezetek fennmaradásához szükséges feltételek biztosítása, a vízhasználatok biztonsága, az emberi egészség-, és a környezeti állapot megőrzése érdekében a szennyezések megelőzése és csökkentése. A Korm. Rendelet 25. §-a kimondja, hogy szennyvízkibocsátással, közcatornába vezetéssel kapcsolatos környezetvédelmi követelményeket a kibocsátó számára külön jogszabály szerinti engedélyben, - illetve azok hatálya alá nem tartozó külön jogszabály szerinti tevékenység esetén a felügyelőség által kiadott külön engedélyben - kell meghatározni.

A kibocsátási követelményeket:

- a) környezeti hatásvizsgálat hatálya alá tartozó kötelezett tevékenységek esetén környezetvédelmi engedélyben,
- b) a Kormány által külön rendeletben meghatározott egyes létesítmények tekintetében, egységes környezethasználati engedélyben,
- c) környezetvédelmi-felülvizsgálat elvégzése esetén a környezetvédelmi működési engedélyben

kell meghatározni.

A kormányrendelettel összhangban az egyes befogadóba vezethető szennyező és mérgező anyagokra vonatkozó határértékeket, a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló **28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet** írja elő. E rendelet 2. számú melléklete szerint a vizsgálati terület **4. általánosan védett befogadók** (*elsődleges befogadó: Gonozdi- /AAB380/ és Iregi-patak /ABI115/, Szentmártoni-patak /ABI578/ valamint a Koppány /AAA925/, fő befogadó: Duna /AAA626/*) területi kategóriájába tartozik. Ezáltal a területen a **4. kategóriára vonatkozó határértékek** az irányadók **közvetlenül a befogadóba történő bevezetés esetén.** Az egyes technológiákra vonatkozó határértékeket ugyanezen rendelet 1. sz. melléklete tartalmazza.

Földvédelem

A jelenlegi hazai jogi szabályozás – az Európai Unió normákkal összhangban – a termőföld, a termőföldnek nem minősülő ingatlan, a talaj, a humuszos termőréteg védelmét, valamint a mezőgazdasági tevékenységből származó, a felszíni és felszín alatti vizek eutrofizációt jelentő

nitrátszennyezések megelőzését szolgáló előírásokat – az osztott hatáskör szerint – több keretjogszabály (törvény, kormányrendelet) és több, tárca szintű jogszabály alá rendeli, amelyeket az alábbiakban tekintünk át.

A környezet vízvédelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény, a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény, valamint a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény illetve a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. Törvény egyaránt meghatároz általános következményeket a vizek és a föld védelme érdekében. A föld védelme kiterjed a föld felszínére és a felszín alatti rétegeire, a talajra, a kőzetekre és az ásványokra, ezek természetes és átmeneti forrásaira és folyamataira. A védelemnek magába kell foglalnia a talaj termőképességének, víz- és levegőháztartásának védelmét is.

A felszín alatti vizek minőségét érintő tevékenységekkel összefüggő egyes feladatokról szól a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet, melynek célja: a felszín alatti vizek jó állapotának biztosításával és annak fenntartásával, szennyezésének fokozatos csökkentésével és megelőzésével, hasznosítható készleteinek hosszú távú védelmére alapozott fenntartható vízhasználat, a földtani közeg kármentesítésével összefüggő feladatok, jogok és kötelezettségek megállapítása. A rendelet hatálya kiterjed a felszín alatti vízre és a földtani közegre, és a szennyező anyagra; a felszín alatti vizek és a földtani közeg állapotát érintő tevékenységekre.

A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II.7.) Korm. rendelet tartalmazza a nitrátérzékeny területek kijelölésének és felülvizsgálatának szempontjait, valamint a nitrátérzékeny területek felsorolását. A rendelet mellékletének A) és B) része alapján **Tamási város közigazgatási területe nem minősül nitrátérzékeny területnek.** A nitrátérzékeny területeknek a MePAR szerinti blokkok szintjén történő közzétételéről szóló 43/2007. (VI. 1.) FVM rendelet mellékletei alapján Tamási közigazgatási területén nincs nitrátérzékeny terület.

A vizek nitrát szennyezésének megelőzése, csökkentése érdekében követendő helyes mezőgazdasági gyakorlat szabályait az 59/2008. (IV. 29.) FVM rendelet (A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges cselekvési program részletes szabályai, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendje) 4-9. §-a tartalmazza. A rendelet előírásait a tervmódosítással érintett területrészen azonban javasolt betartani.

A rendezési tervet érintő talajvédelemre vonatkozó jogszabályi előírások

Tamási közigazgatási területének É-i része az Országos Területrendezési Tervről szóló törvény (továbbiakban OTvT) 3. melléklet 2. számú tervlapja alapján kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek övezetébe tartozik, ugyanakkor Tolna Megye 2012-ben elfogadott rendezési tervének 3.2-es melléklete alapján a módosítással érintett területek már nem tartoznak a kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek övezetébe.

A termőföldről szóló 1994. évi LV. Törvény szerint termőföld az a földrészlet, amelyet a település külterületén az ingatlan-nyilvántartásban szántó, szőlő, gyümölcsös, kert, rét, legelő (gyep), nádas, erdő, fásított terület művelési ágban vagy halastóként tartanak nyilván.

Mező-, erdőgazdasági művelés alatt álló belterületi föld pedig az a földrészlet, amelyet a település belterületén az ingatlan-nyilvántartásban szántó, szőlő, gyümölcsös, kert, rét, legelő (gyep), nádas, erdő, fásított terület művelési ágban vagy halastóként tartanak nyilván.

A településtervezési terv módosítása a fenti meghatározások alapján termőföldet (szántó művelési águ területet) is érint (2. és 5. sz. tömb), ezért a földterület más célú hasznosítása

esetén az alábbi szempontokat, a **2007. évi CXXIX. Törvény** előírásai szerint minden körülmények között be kell tartani, vagy tartatni:

43. § (1) *Beruházásokat, valamint termőföldön folytatott, vagy termőföldre hatást gyakorló bármely egyéb tevékenységet úgy kell megtervezni és megvalósítani, hogy az érintett és a környező termőföldön a talajvédő gazdálkodás feltételei ne romoljanak.*

(2) *A beruházások megvalósítása során a beruházó köteles gondoskodni a humuszos termőréteg megmentéséről és hasznosításáról.*

(3) *A kivitelezés és üzemeltetés során biztosítani kell, hogy a környezeti hatások az érintett és a környező termőföld minőségében kárt ne okozzanak.*

44. § (1) *A humuszos termőréteg letermelésével, megmentésével, hasznosításával, továbbá a terület helyreállításával kapcsolatos munkálatokat a beruházás engedélyezése céljából készített terveknek tartalmaznia kell.*

(2) *A beruházások megvalósítása során keletkezett mentett humuszos termőréteg teljes mennyiségét a beruházás kivitelezése során igénybe vett földrészleteken kell felhasználni úgy, hogy a kialakított felső humuszos termőréteg vastagsága az eredeti humuszos termőréteggel együtt az 1 métert ne haladja meg.*

(3) *Amennyiben a mentett humuszos termőréteg (2) bekezdés szerinti felhasználására nincs lehetőség, a felhasználásra nem kerülő rész eredeti funkciójának megfelelően a talaj felső termőrétegeként, vagy termeszto közeg előállítására felhasználható, illetve ezekre a célokra átruházható.*

(4) *A mentett humuszos termőréteg mennyiségéről és felhasználásáról a beruházó köteles külön nyilvántartást vezetni.*

50. § (1) *A talajvédelmi hatóság a külön jogszabályokban meghatározott engedélyezési eljárások során az e törvényben foglalt talajvédelmi előírásokat érvényesíti.*

(2) *A talajvédelmi hatóság eljárásához az alábbi esetekben a külön jogszabály szerinti talajvédelmi terv szükséges:*

a) *a humuszos termőréteg mentéséhez az 1000 m²-nél nagyobb terület nagyságú termőföld talajszintjének végleges megváltoztatásával járó beruházásnak nem minősülő tevékenységhez,*

b) *humuszos termőréteg mentéséhez termőföldön történő, 400 m²-t meghaladó területigényű beruházás megvalósításához,*

c) *az ültetvénytelepítéshez,*

d) *a mezőgazdasági célú hasznosítást lehetővé tevő rekultivációhoz, újrahasznosításhoz,*

e) *öntözéshez,*

f) *mezőgazdasági területek vízrendezéséhez,*

g) *erózió elleni műszaki talajvédelem megvalósításához.*

51. § *A 49-50. §-okban említett hatósági eljárásokhoz szükséges talajvédelmi tervet az ügyfélnek kell beszereznie.*

Felszín alatti vizek védelme

A felszín alatti vizek minőségét érintő tevékenységekkel összefüggő egyes feladatokról szól a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet, melynek célja: a felszín alatti vizek jó állapotának biztosításával és annak fenntartásával, szennyezésének fokozatos csökkentésével és megelőzésével, hasznosítható készleteinek hosszú távú védelmére alapozott fenntartható vízhasználat, a földtani közeg kármentesítésével összefüggő feladatok, jogok és kötelezettségek megállapítása. A rendelet hatálya - a magánszemélyek háztartási igényeit meg

nem haladó tevékenységek, és az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény hatálya alá tartozó anyagok és tevékenységek kivételével - kiterjed a felszín alatti vízre és a földtani közegre, és a szennyező anyagra; a felszín alatti vizek és a földtani közeg állapotát érintő tevékenységekre.

A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII.21.) Korm. rendelet 2. számú melléklete tartalmazza a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területek besorolásának a feltételrendszerét, a besorolásokat pedig a 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet tartalmazza, mely szerint **Tamási** város közigazgatási területe az **érzékeny** területek körébe sorolható, de **nem tartozik** a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területek közé.

Tamási város közigazgatási területének mintegy 85 %-a a „2.a” érzékenységi alkategóriába tartozik, mely területek azok, ahol „a csapadékból származó utánpótlódás sokévi átlagos értéke meghaladja a 20 mm/évet”. A település többi része a 3. alkategóriába, a „kevésbé érzékeny” területek kategóriájába tartozik.

A vízkeretirányelv céljaival összhangban a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdése értelmében alapvető célkitűzésként *legkésőbb a Kvt.-ben meghatározott időpontig el kell érni, hogy a felszín alatti víztestek állapota feleljen meg a jó állapot, azaz a jó mennyiségi és minőségi állapot követelményeinek. Ennek teljesülése érdekében az egyes létesítmények, tevékenységek megvalósításakor a 4. § (2) bekezdése alapján úgy kell eljárni a felszín alatti vizek, illetve víztestek esetében, hogy*

- a) azok állapota ne romoljon;*
- b) a tevékenység következtében kialakult jelentős és tartósan kedvezőtlen irányú állapotváltozás megforduljon;*
- c)-*
- d) a gyenge állapotú és a külön jogszabály szerinti kritériumok alapján veszélyeztetett helyzetűnek jellemzett víztestek állapota fokozatosan javuljon;*
- e) azok a területek, ahol a felszín alatti víz, illetve a földtani közeg károsodott, nyilvántartásba és ellenőrzés alá kerüljenek, és állapotuk szennyezés-csökkentési intézkedések, illetve kármentesítés révén javuljon.*

A felszín alatti vizek jó minőségi állapotának biztosítása érdekében a **219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet** ide vonatkozó előírásait a **3. sz. melléklet**ben részletezzük.

A talajt (termőtalajnak nem minősülő földtani közeget), illetve a felszín alatti vizeket ért szennyeződések értékelésénél figyelembe veendő határértékeket a 6/2009. (IV.14.) KöM-EüM-FVM-KHVM együttes rendelet mellékletei tartalmazzák.

A 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet, amely a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vizilétesítmények védelméről szól, meghatározza a felszín alatti vízbázisok esetében a belső, külső, valamint a hidrogeológiai védőidom és védőterületek meghatározásának, kijelölésének, kialakításának, és fenntartásának módját. **Tamási közigazgatási területét érinti sérülékeny helyzetű védendő vízbázisok kijelölt, vagy előzetesen lehatárolt védőterülete.** Tamási Közös Víz- és Csat. Kft. üzemeltetésében lévő Fornád-Pusztai vízmű (vízbázis kódja: 16021-20) és a Pári vízmű (vízbázis kódja: 16021-10) kútjainak védőterülete előzetesen lehatárolásra kerül, de a sérülékenységi felülvizsgálata szükséges, melynek eredménytől függően KEOP egyszerűsített diagnosztika vagy védőidom meghatározása központilag fog történni.

Mint azt már említettük, a vizsgálati területen a felső-pannon vízadó összletet a holocén, pleisztocén rétegekben tárolt talajvíztől 30-60 m vastagságú, rossz vízvezető képességű agyag

rétegek, agyagrétegekkel tagolt, finomszemcsés, homokos, iszapos rétegek választják el. Ebből eredően a felső pannon mélyebb vízadó szintek talajvízből származó elszennyeződése – a tervezési területen és annak környezetében – gyakorlatilag kizárható. Az igénybe vett felső-pannóniai rétegek – földtani értelemben – védett vízadóknak tekinthetők a térségben. A tervezési területek az említett, előzetesen lehatárolt védőterületeket ismereteink szerint nem érintik.

Azonban új beruházás esetén, amennyiben a tervezett vízimunka, vízhasználat, vízellátási állami tulajdonban lévő vízkészletet vagy vízellátási hálózatot, felszín alatti vizek víztartó képződményeit vagy felszíni vizek medrét érinti, vagy arra közvetlen hatással van, akkor a működési területével érintett vízügyi igazgatási szerv vagyongazdálkodási hozzájárulását minden esetben be kell szerezni!

Valamint a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény értelmében az ingatlanok tulajdonosai kötelesek az ingatlant a víziközmű-rendszerbe beköttetni és a víziközmű-szolgáltatást igénybe venni, ha arra csatlakozni lehet!

A talaj és a vizek minőségét befolyásoló külső tényezők a vízellátás, a szennyvízelhelyezés, a trágyakezelés és a csapadékvíz-elvezetés, melyekről részletesen a közműveket bemutató fejezetben szólnunk.

3.1.1.5. Természet- és tájvédelem

Natura 2000 területek

A Natura 2000 területekről az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet rendelkezik. A Natura 2000 hálózathoz tartozó ingatlanok helyrajzi számos felsorolását a 14/2010. (V.11.) KvVM rendelet tartalmazza. E rendelet alapján védett területek a **Pacsmagi-tavak (HUDD10006)**.

A rendezési terv jelenlegi módosítással érintett területei, illetve azok környezete **nem tartoznak a Natura 2000 területek közé.**

Ramsari területek

A Ramsari területek a nemzetközi jelentőségű vizes területekről, különösen, mint a vízimadarak tartózkodási helyéről szóló szerződés alapján megállapított területeket foglalja magába. Tamásiban ilyen rendeltetésű területek nincsenek.

Az ökológiai hálózat

Az ökológiai hálózat funkcionális elemei a magterületek, az ökológiai folyosók és a puffer területek.

A rendezési terv módosítása nem érinti az ökológiai hálózat területeit.

Érzékeny természeti területek

Természeti területként kezelendők a természetes és természetközeli állapotú gyep, erdő, nádas területek, amelyeken bármiféle változtatási szándékot a természetvédelmi hatósággal egyeztetni kell.

Az érzékeny természeti területekre vonatkozó szabályokról szóló 2/2002. (I. 23.) KöM-FVM együttes rendelet 1. számú melléklete alapján **Tamási területén nincs érzékeny természeti terület.**

3.1.1.6. Épített környezet védelme

Tamási város területén 4 műemlék, valamint 86 helyi védett építmény található a város helyi építési szabályzatáról szóló 14/2005. (VIII. 7.) számú rendelete (továbbiakban: HÉSZ) alapján.

A módosítással érintett tömbök az alábbiak szerint érintettek épített örökség szempontjából:

1. tömb: (Fenyves erdő és Miklósvári lakópark tömbje)

A területen belül országos védelem, vagy helyi védelem alatt álló építmény nem található.

A tömb határán belül öt nyilvántartott régészeti lelőhelyet érint a tömb: a Várhegy (lelőhely-azonosító: 88067) középkori várát, Miklósvár (lelőhely-azonosító: 87615) nagy kiterjedésű rézkori, bronzkori és kelta telepét, a Miklósvári temető (lelőhely-azonosító: 23595) nevű őskori telepet, a Miklósvár utca (lelőhely-azonosító: 89803) nevű középkori települést, valamint a Miklósvár, üdülőtelep felett (lelőhely-azonosító: folyamatban) nevű avar kori telepet.

2. tömb: (Északi iparterület bővítésének tömbje)

A területen belül országos védelem, vagy helyi védelem alatt álló építmény nem található.

Nem érint nyilvántartott régészeti lelőhelyet, a legközelebbi lelőhely a terület keleti részétől délre kb. 250 méterre található a Belső-rétföld nevű római kori telep (lelőhely-azonosító: 84589).

3. tömb: (Gksz-be sorolás tömbje)

A területen belül országos védelem, vagy helyi védelem alatt álló építmény nem található.

Két nyilvántartott régészeti lelőhelyet érint, Kálvária-kápolna (Fő utca–Vágóhíd utca) (lelőhely-azonosító: 23768) őskori és középkori települését, valamint Vágóhíd utca (lelőhely-azonosító: 22993) több korszakú őskori telepét és késő bronzkori urnatemetőjét.

4. tömb: (Tomba utcai tömb)

A HÉSZ 3. számú melléklete, valamint a szabályozási tervlapok jelölése alapján helyi védelem alatt álló építmények találhatóak a 382 hrsz-ú, valamint a 375/2 hrsz-ú ingatlanokon. Az ingatlanok a tömbön belül találhatóak, de a tényleges övezeti átsorolás nem érinti azokat. Nem érint nyilvántartott régészeti lelőhelyet.

5. tömb: (Fornád pusztai tömbje)

A területen belül országos védelem, vagy helyi védelem alatt álló építmény nem található.

6. tömb: (mezőgazdasági területbe sorolás tömbje)

A területen belül országos védelem, vagy helyi védelem alatt álló építmény nem található.

A földrészletek visszaminősítése beépítésre nem szánt területbe önmagában nem veszélyeztet lelőhelyeket, amelyekből kettő is található: Szentmártoni-halastó 2. lelőhely (lelőhely-azonosító: 77573) és Belső-rétföld (lelőhely-azonosító: 84589) egyaránt római kori telep.

7. tömb: (út megszüntetés tömbje)

A területen belül országos védelem, vagy helyi védelem alatt álló építmény nem található.

Nem érint nyilvántartott régészeti lelőhelyet.

8. tömb: (Vt övezetbe sorolás tömbje)

A HÉSZ 3. számú melléklete, valamint a szabályozási tervlapok jelölése alapján helyi védelem alatt álló építmények találhatóak a 291, 293, 295, 301. hrsz-ú ingatlanokon. Az ingatlanok a tömbön belül találhatóak, de a tényleges övezeti átsorolás csak a 293 hrsz-ú ingatlant érinti.

A tervezési terület egy nyilvántartott régészeti lelőhelyet érint: a Kossuth tér és Arany J. u. találkozásánál (lelőhely-azonosító: folyamatban) azonosított újkori telepet.

9. tömb (József A. ltp tömbje)

A HÉSZ 3. számú melléklete alapján helyi védelem alatt álló építmények találhatóak a 655 hrsz-ú, valamint a 657 hrsz-ú ingatlanokon. Az ingatlanok a tömbön belül találhatóak, de a tényleges övezeti átsorolás nem érinti azokat.

A tömb nem érint nyilvántartott régészeti lelőhelyet.

A módosítással érintett tömbök területein jelenleg összesen 11 régészeti lelőhely (terület) áll a Kötv. általános elvei alapján védelem alatt.

A Kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény általános elvei alapján ex lege védett minden, jelenleg nyilvántartott régészeti lelőhely.

A további ismert, de még nem nyilvántartott régészeti lelőhelyek, illetve az újonnan előkerült régészeti lelőhelyek a bejelentést követően a központi közhiteles örökségvédelmi nyilvántartásba való bejegyzéssel, külön jogi aktus nélkül megkapják az általános védettséget.

Minden ismert és nyilvántartott lelőhely esetében már a jelenlegi humuszréteg bolygatása (eltávolítása) is sérti a régészeti örökség földben rejlő emlékeit. Amennyiben ezek területén elkerülhetetlen az építési tevékenység, annak eljárásába – már a tervezés fázisában – a szakhatóságot be kell vonni. Ilyen esetben megelőző régészeti feltárássra kell számítani, amelynek költségeit a beruházónak kell viselnie.

A tervezett módosítások hatása

- Tamási településhálózati szerepkörében változás nem várható a módosítások miatt.
- Az 1. tömbben a Fenyveserdő övezeti átsorolása zöldterületbe jelentős változást nem eredményez, a területen csak alacsony beépítési intenzitással helyezhetők el a terület használatához szükséges építmények. A tervezett Miklósvári lakópark a jelenleg hatályos szabályozási tervlapon is beépítésre szánt területbe került besorolásra. A konkrét fejlesztési igényeket elégíti ki a tervezett szabályozás ahol kiszolgáló utak is kerülnek kialakításra a terület használhatósága érdekében. A tervezett építési övezeti előírások az eredeti rendelkezésekhez képest nem jelentenek az épített környezetre negatív hatást.
- A 2. tömb a város északi részén helyezkedik el, ahol iparterületek találhatóak. A tervezett módosítás az iparterületek bővítését eredményezi, ahol a meglévő gazdasági területekkel összhangban történik a terület bővítése. A terület beépítési intenzitása, a megengedett építménymagasságok a meglévő iparterületek jellemzőihez igazodnak, tehát a településszerkezet, területhasználat, a beépítettség jelentős változásával nem kell számolni. A módosítás az épített környezetre jelentős hatással nincs.

- A 3. tömb módosítással érintett ingatlana kertvárosias lakóterületből kereskedelmi, szolgáltató területbe kerül. A területen jelenleg is gazdasági funkció található, valamint az ingatlan keleti oldalán szintén kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület található. A tervezési terület a szomszédos gazdasági területtel megegyező építési övezetbe kerül. A településszerkezet, területhasználat, a beépítettség jelentős változásával nem kell számolni. A módosítás az épített környezetre jelentős hatással nincs.
- A 4. tömbben a tényleges módosítással érintett ingatlanok kertvárosias lakóterületből kisvárosias lakóterületbe kerülnek, amely az ingatlanok kialakult beépítési jellemzőihez jobban igazodik. A tömbön belül található, tényleges módosítással nem érintett helyi védelem alatt álló épületekre az átsorolás közvetetten sincs negatív hatással. A módosítás az épített környezetre jelentős hatással nincs.
- Az 5. tömb területén a meglévő ipari terület bővítése történik, amely az ipari területtel megegyező építési övezetbe kerül. A településszerkezet, területhasználat, a beépítettség jelentős változásával nem kell számolni. A módosítás az épített környezetre jelentős hatással nincs.
- A 6. tömb tényleges módosítással érintett területe beépítésre szánt területből beépítésre nem szánt területbe kerül, ezáltal a környezetre gyakorolt negatív hatása csökken a területnek. A módosítás az épített környezetre hatással nincs.
- A 7. tömb ténylegesen módosított területei közlekedési területből gazdasági területbe kerülnek. Az átsorolás a meglévő gazdasági terület bővítését szolgálja oly módon, hogy az érintett ingatlanok továbbra is közútról megközelíthetőek maradnak, valamint a bővítendő terület építési övezeti előírásai a meglévő gazdasági terület előírásaival lesznek azonosak. Előbbiek miatt a településszerkezet, területhasználat, a beépítettség jelentős változásával nem kell számolni. A módosítás az épített környezetre jelentős hatással nincs.
- A 8. tömb területén belül tényleges módosítás csak a 293 hrsz-ú ingatlant érinti. Az ingatlan önkormányzati tulajdonban van, ahol az önkormányzat közösségi célú funkció kialakítását tervezi, amelynek megvalósításához a földrészlet kertvárosias lakóterületből településközpont területbe kerül.

A helyi védelem alatt álló épületekre vonatkozó HÉSZ előírások továbbra is betartandóak, amelyek a helyi védett épített érték védelmét szolgálják. A tervezett funkció kialakítása a földrészleten is csak a helyi védett épület értékeinek megőrzésével lehetséges.

- A 9. tömb tényleges módosítása a tömbön belül található társasházak területet érinti, amellyel 1 meglévő garázsépület engedélyezésére nyílik lehetőség. A tényleges módosítással nem érintett, de a tömbön belül található helyi védett épületekre közvetetten sem jelent negatív környezeti hatást az átsorolás. A módosítás az épített környezetre jelentős hatással nincs.
- Amennyiben a tervezett beruházások területe örökségvédelmi hatáskört érint, és a kivitelezési munkák során régészeti jelenségek, leletek kerülnek elő, a beruházó, illetve a kivitelező köteles a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. tv. 24.§ (2)-(4) bekezdése szerint eljárni.

3.1.2. A környezeti állapot egyéb jellemzőinek leírása

3.1.2.1. Levegőtisztaság- védelem

A levegő tisztaságának védelmét a levegő védelméről szóló 306/2010. (XII.23.) Korm. rendelet (továbbiakban: Rendelet) szabályozza részletesen, melynek 3. §-a alapján a levegővédelmi követelményeket az országos és regionális környezetvédelmi, illetve társadalmi, gazdasági programok, tervek, a területfejlesztési, terület- és településrendezési tervek, településfejlesztési koncepció kidolgozása során, valamint a helyi önkormányzatok környezetvédelmi programjaiban, a gazdálkodó szervezetek terveiben és a műszaki tervezésben érvényesíteni kell.

Klimatikus viszonyok

A település és a vizsgálati terület mérsékeltén meleg, mérsékeltén nedves éghajlatú Kelet-Külső-Somogy kistáj D-i határa közelébe esik.. Évente 2000-2050 óra napsütés várható, ebből nyáron 800-820 órán, télen mintegy 220 órán át süt a nap.

Az évi középhőmérséklet 10,0-10,2 °C, de a Balaton partján eléri a 10,4 °C-ot. A tenyészidőszak középhőmérséklete 17,4 °C. A legmelegebb nyári nap sokévi átlaga 33,5 °C. A téli leghidegebb napok átlaga ÉNy-on –15 és –15,5 °C, máshol –16 és –16,5 °C közötti.

A DNy-i tájrészek élvezik a legtöbb csapadékot (700 mm évi, 380-400 mm nyári félévi). Máshol az évi csapadék 650 mm körüli, s ebből a tenyészidőszakban 350-380 mm eső esik. A térségben a 20 km-re lévő Bálványoson mérték a legtöbb 24 órás csapadékot, 145 mm-t. A hótakarós napok száma a téli félévben általában 32, legnagyobb átlagos vastagsága 24 cm körüli. Az ariditási index értéke 1,08 körüli, DNy-on – így a vizsgálati területen is – 1,00 körüli.

Leggyakoribb szélirány az ÉNy-i, de jelentős a DNy-i szél aránya is. Az átlagos szélsébség 3 m/s körüli, a kiemelkedő területeken kevéssel fölötte.

A légszennyezettség határértékei:

A környezeti levegőben található kiemelt jelentőségű légszennyező anyagokra vonatkozó egészségügyi határértékeket a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (V.9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelet 1. számú melléklete szabályozza.

Az ökológiai rendszerek védelmében meghatározott kritikus levegőterheltségi szintek a rendelet 4. sz. mellékletében találhatók.

A település légszennyezettségi állapotáról mérési adatok nem állnak rendelkezésre.

A levegő minőségét Tamásiban jellemzően az ipari tevékenység és a közlekedés emissziói határozzák meg.

A rendezési terv jelenlegi módosítása új Gksz (3. számú tömb) és Gip (2. számú tömb) övezetek kijelölését tartalmazza, ahol gazdasági, ipari tevékenységek folytathatók majd. (Az 5. számú tömbben kijelölendő Gip övezet napelem-park létesítésére irányul, melynek működtetése légszennyező hatásokkal nem jár.)

Új üzem, illetve üzemrész létesítésénél a levegővédelmi előírások betartását már az engedélyezési fázisban meg kell követelni. A levegővédelmi követelmények teljesülését a légszennyező forrás teljes hatásterületén biztosítani kell.

A módosítással érintett területeken tervezett tevékenységek jellegéről többnyire nincsenek információink.

Amennyiben bűz kibocsátással járó környezeti hatásvizsgálat köteles vagy egységes környezethasználati engedély köteles tevékenységek illetve létesítmények kialakítására kerülne sor, abban az esetben a bűzterhelőnek védelmi övezetet kell kialakítania. A védelmi övezet nagyságát a jelenleg érvényes szabályozás a légszennyező forrás határától számított, legalább 300, legfeljebb 1000 méter távolságban lehatárolt területben határozza meg. A védelmi övezetet úgy kell kijelölni, hogy abban nem lehet lakóépület, üdülőépület, oktatási, nevelési, egészségügyi, szociális és igazgatási épület, kivéve a telepítésre kerülő, illetve a más működő légszennyező források működésével összefüggő építményt.

A településen a gázhálózatot kiépítették. A vizsgálati területek fűtési energiaellátása a vezetékes gázhálózatra való csatlakozással megoldható.

Az **1. számú tömb** területét gyógyhellyé tervezik minősíttetni, mely számos levegővédelmi követelmény teljesülését feltételezi a területen, illetve annak meghatározott környezetében.

A természetes gyógytényezőkről szóló 74/1999. (XII. 25.) EüM rendelet 8. § (1) pontja értelmében a gyógyhelyen és annak környékén a betegek gyógykezelését hátráltató, tiltott tevékenység a por-, füst- és gázszennyezéssel, a levegő kémiai szennyezésével, bűz keletkezésével járó tevékenységek.

A követelmények megvalósulásának lehetőségét külön tanulmányban célszerű vizsgálni, melynek javaslatait – amennyiben szükséges – a településrendezési tervben kell érvényesíteni még a gyógyhellyé nyilvánítás előtt.

Közlekedés

Az érintett területek gazdasági, ipari területté való átsorolásával – a fejlesztések eredményeképp – a ki- és beszállítások gépjárműforgalmából adódóan a közlekedési emisszió növekedésére lehet számítani.

3.1.2.2. Hulladékkezelés

A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény szerint hulladéknak minősül bármely anyag vagy tárgy, amelytől birtokosa megválik, megválni szándékozik, vagy megválni köteles. Minden tevékenységet úgy kell megtervezni és végezni, hogy az a környezetet a lehető legkisebb mértékben érintse, illetve a környezet terhelése és igénybevétele csökkenjen.

A tervezési területen kialakítandó létesítményekben keletkező kommunális hulladékot a településen működő szervezett – heti rendszerességű – hulladékszállítás keretében lehet, ill. kell megoldani.

A tervezett fejlesztések eredményeképp a jelenleginél nagyobb mennyiségű termelési hulladék keletkezése is várható (főként az 1., 2. és 3. számú tömbök esetében), melynek telephelyen belüli gyűjtéséről, nyilvántartásáról, és elszállíttatásáról a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 309/2014. (XII. 11.) Korm. Rendelet előírásait betartva a telephelyek üzemeltetőjének kell gondoskodni.

A veszélyes hulladékokkal kapcsolatos teendőket a veszélyes hulladékkal kapcsolatos egyes tevékenységek részletes szabályairól szóló 225/2015. (VIII. 7.) Korm. rendelet szabályozza.

A veszélyes hulladék keletkezését okozó tevékenység folytatását nem szabad kizárni, de a hulladékok kezelését szigorúan felügyelni kell.

A termelőknél keletkező veszélyes és nem veszélyes hulladékokat csak hatósági engedéllyel rendelkező szakcég szállíthatja el!

3.1.2.3. Zaj elleni védelem

A tervezés során alapvető feladat - a lakosság megfelelő környezeti komfortérzetének biztosítása érdekében - a zajhelyzet vizsgálata. Az akusztikai vizsgálat során a beépített környezet zajhelyzetét értékeltük, valamint a módosítással érintett területek beépítési lehetőségének környezetvédelmi megalapozását végeztük el. Ennek során értékelésre került a lehetséges zajt kibocsátó létesítmények hatása a települési környezetre.

Annak érdekében, hogy a tervezési területen építendő létesítmények a településen élő lakosságot a legkisebb mértékben zavarják, illetve a jogszabályban meghatározott előírásoknak megfeleljenek, a Rendezési Terv készítése során vizsgálni kell a kialakítandó zajforrások környezetre gyakorolt hatását, valamint a környezet domináns zajforrásainak kölcsönhatását.

Az üzemi és szabadidős létesítményekben folytatott tevékenységből származó zaj megengedett egyenértékű A-hangnyomásszintjeit a zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló **27/2008. (XII.3.) KvVM-EüM együttes rendelet** 1. melléklete szabja meg a zajtól védendő területek építési övezeti besorolásának függvényében, az alábbiak szerint:

Zajtól védendő terület	Határérték (L_{TH}) az L_{AM} megítélési szintre (dB)	
	Nappal 6-22 óra	Éjjel 22-6 óra
Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi területek	45	35
Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	50	40
Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	55	45
Gazdasági terület	60	50

A módosítással érintett területek közül az alábbiak esetében kell a zajhatást vizsgálni:

1. számú tömb

Az 1. számú tömb területét gyógyhellyé kívánják minősíteni, melynek követelményei közé tartozik a zajmegfelelőség vizsgálata is. Zajvédelmi értékelést az Önkormányzat megbízásából az Akusztika Kft. (6500 Baja, Szent László u. 105.) készített, melynek eredményeképp lehatárolásra került az a terület, amely megfelel a gyógyhellyé nyilvánítás feltételeinek zajvédelmi szempontból. A tervben kijelölt terület már ennek megfelelően lett feltüntetve.

2. számú tömb

A 2. számú tömb területét Gip jelű ipari gazdasági övezetbe kívánják sorolni.

A tervezési terület zajtól védendő területeket közvetlenül nem érint, a belterülettől távol helyezkedik el, így bármely beruházás megvalósulása esetén valószínűsíthető, hogy az ott folyó ipari tevékenység a lakott területek nyugalma a lehetőségekhez képest a legkisebb mértékben fogja zavarni.

3. számú tömb

A 3. számú tömb területét Gksz jelű kereskedelmi, szolgáltató övezetbe kívánják sorolni a már évek óta kialakult állapotoknak megfelelően. A területen lakóépület nincs, a földhivatali nyilvántartás szerinti megnevezése: kivett irodaház.

Bár a tervezési terület kertvárosias lakóterülettel határos, a meglévő állapotok ismeretében külön intézkedések előírását nem tartjuk szükségesnek.

8. számú tömb

293. hrsz-ú kertvárosias lakóterületi telket kívánják átsorolni településközpont vegyes területbe. A területen jelenleg közösségi funkciójú épület található, lakóház nincs, ezért a módosításból származó határérték növekedés nem sért szerzett jogokat.

A további tömbök esetében a zajvédelmi kérdések vizsgálata nem szükséges.

A környezeti zaj- és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet 5 §. (2) bek. szerinti tervezett tevékenységek környezeti zajt előidéző üzemi zajforrásaikra vonatkozóan – a tevékenység megkezdése előtt – a környezeti zaj- és rezgésforrás üzemeltetője köteles

- a zajforrások hatásterületét méréssel vagy számítással meghatározni és
- szükség esetén a környezetvédelmi hatóságtól környezeti zajkibocsátási határérték megállapítását kérni, továbbá
- köteles a határérték betartásának feltételeit megteremteni.

3.1.2.4. Közművek

Vízellátás

A tervezési területek ivóvízzel való ellátása a települési hálózatról megoldott.

Szennyvízelhelyezés

Kommunális szennyvizek: A módosítással érintett területek szociális szennyvize a közsatorna-hálózatba vezethető.

Tamási város szennyvízhálózattal rendelkezik, de ez csak a település 30-40 %-át fedi le. A szennyvíz befogadója a város saját szennyvíztisztító telepe.

Ott ahol a szennyvízhálózat nincs kiépítve, közműpótló műtárgyakkal biztosítják a szennyvíz gyűjtését.

Technológiai szennyvizek: Mennyiségük termelésfüggő. A gazdasági területeken keletkező technológiai szennyvizek közvetlenül – előkezelés nélkül – nem vezethetők közsatornára. Közsatornára bocsátás feltételeit a 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet tartalmazza részletesen.

Amennyiben a fejlesztési területeken ipari szennyvizek keletkeznének, úgy azok szakszerű

kezeléséről a telephelyen – a megfelelő engedélyek megszerzését követően – gondoskodni kell.

Csapadékvíz-elvezetés

Tamási területén a csapadékvíz-elvezetés rendszere kiépített, de nem egységes.

Zárt rendszerű csapadékvíz-elvezető csatorna az elvezető hálózat mintegy 2%-án található.

A csapadékvíz-elvezető árkok kb. 80%-a nyílt, burkolatlan árok. A fontosabb utak mentén a Polgármesteri Hivatal végezteti a hordalék és az iszap időszakos eltávolítását, az árkok tisztítását. A burkolt csapadékvíz-elvezető árkok hossza kb. 20 km, amelyek szintén nem egyforma minőségűek és állapotúak.

A város néhány területén egyáltalán nincs, illetve nem megoldott a vízelvezetés.

Összességében kijelenthető, hogy a város csapadékvíz elvezetése nem megoldott, nagy esőzések alkalmával, főleg a lejtősebb területeken komoly gondot okoz a csapadékvíz.

3.2. A fennálló környezeti konfliktusok, problémák leírása és mindezek várható alakulása, ha a terv nem valósulna meg

Víz, szennyvíz, csapadékvíz

- A módosítással érintett területek egy részén a csapadékvíz elvezető árkok, a vízvezeték rendszer nincs kiépítve.

Javaslat:

- ≈ A felszíni vizek és a talaj terhelésének csökkentése, a talaj erózió megakadályozása, valamint a művi környezet állagának megóvása érdekében a tervezési területeken a csapadékvíz-elvezetés rendszerét ki kell építeni.
- ≈ A tervezési területek ivóvízzel való ellátása a települési hálózatra való csatlakozással megoldható. Ott, ahol szükséges, az erre vonatkozó terveket el kell készíttetni és engedélyeztetni kell.
- A módosítással érintett területrészek ivóvíz ellátása a közműhálózatról megoldható
- Tamási város területén a csatornahálózat csak részben van kiépítve.

Javaslat:

- ≈ Víziközművek: az ingatlanok tulajdonosai kötelesek az ingatlant a víziközmű-rendszerbe beköttetni és a víziközmű-szolgáltatást igénybe venni, ha arra csatlakozni lehet!
- ≈ Kommunális szennyvizek: A tervezési területeken épülő új létesítmények, épületek szociális szennyvizének gyűjtését a szennyvízhálózatra való csatlakozással kell megoldani. Ott, ahol az nincs kiépítve, átmenetileg vízzáró, szivárgásmentes szennyvízgyűjtő aknában kell megoldani, vagy szakszerű közműpótlókat kell alkalmazni a felszín alatti vizek minőségének védelme érdekében.
- ≈ Technológiai szennyvizek: Mennyiségük termelésfüggő. A gazdasági területeken keletkező technológiai szennyvizek közvetlenül – előkezelés nélkül – nem vezethetők, nem szikkaszthatók el. Szennyező anyagok elhelyezése, közvetlen és közvetett bevezetése csak engedéllyel végezhető!

- ≈ Amennyiben a fejlesztési területeken ipari szennyvizek keletkeznének, úgy azok szakszerű kezeléséről a telephelyen – a megfelelő engedélyek birtokában – gondoskodni kell.

Hulladék

- Új gazdasági, termelő tevékenységek kialakítása többlet hulladék (kommunális, termelési, veszélyes hulladék) keletkezésével járhat.

Javaslat:

- ≈ A tervezési területen keletkező kommunális, termelési és veszélyes hulladékok elszállíttatásáról a hulladék termelőjének kell gondoskodnia a mindenkori szabályozásnak megfelelően.

Levegő

- Új üzemek kialakítása esetén várható a teherforgalomból származó (közlekedés okozta) levegőterhelés növekedése, továbbá nem kizárt légszennyező technológiák kialakítása.

Javaslat:

- ≈ Az utak javítása, karbantartása javasolt a felverődő por csökkentése érdekében.
- ≈ Új légszennyező pont-és diffúz forrásokat csak a környezetvédelmi hatóság engedélyével lehet létesíteni a határértékek betartása mellett.
- ≈ Bűzt okozó létesítmény telepítése esetén a védelmi övezet kialakítása szükséges a környezetvédelmi hatóság előírásai szerint.

Zaj- és rezgésvédelem

- A tervezett gazdasági tevékenységek zajhatása nem kizárt a gazdasági területekre vonatkozó határértékek betartása mellett sem.
- A teherforgalom növekedése a területre vezető utak forgalmát növelni fogja.

Javaslat:

- ≈ Az új létesítmények telepítésénél fokozott figyelmet kell fordítani a zajvédelmi határértékek, előírások betartására. Ezek használatba vétele, üzembe helyezése során műszeres mérésekkel kell ellenőriztetni, illetve igazolni a megengedett zajterhelési határértékek teljesülését. Törekedni kell arra, hogy a zaj- és rezgésártalmak minimalizálására már a telepítéskor történjenek intézkedések.
- ≈ A tervezett fejlesztések esetén törekedni kell arra, hogy a jelenlegi állapot ne romoljon.
- ≈ A közlekedési zaj növekedésének hatását méréssel célszerű ellenőrizni a település belterületén, és szükség esetén forgalomkorlátozással csökkenteni az éjszakai időszakban.

3.3. A terv megvalósulásával közvetlenül vagy közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása, különös tekintettel azokra a tervelemekre, tervezett intézkedésekre, amelyek:

3.3.1. Természeti erőforrás közvetlen igénybevételét vagy környezetterhelés közvetlen előidézését jelentik

A tervbe vett fejlesztések egy része természeti erőforrások közvetlen igénybevételét idézik elő - a termőföldek tervezett igénybevételével.

Mivel a településtrendezési terv módosítása **termőföldet érintő** részeket is tartalmaz, így annak során a **2007. évi CXXIX. Törvény előírásit** kell alkalmazni.

A termőföldek végleges más célú hasznosítását megelőzően a talajvédelmi terv készítésének részletes szabályairól szóló 90/2008. (VII. 18.) FVM rendelet szerinti talajvédelmi tervet kell készíteni. A humuszos termőréteg letermelésével, megmentésével, hasznosításával, továbbá a terület helyreállításával kapcsolatos munkálatokat a beruházás engedélyezése céljából készített terveknek tartalmaznia kell.

A tervezett módosítási gazdasági tevékenységek kialakítását teszi lehetővé, melyek zajkeltő hatásuknál fogva környezetterhelést okozhatnak. Az üzemi zaj okozta terhelés az üzemek engedélyezése során szabályozható, illetve ellenőrizhető. A forgalomnövekedés okozta közlekedési zaj az előzetes számítások során legfeljebb éjjel lehet zavaró hatású, melyet azonban forgalomszabályozással mérsékelni lehet szükség esetén.

A településtrendezési terv egyéb módosítása környezetterhelést nem okoz, az a biológiai aktivitásérték szinten tartását eredményezi.

3.3.2. Olyan társadalmi, gazdasági folyamatokat váltanak ki, vagy ösztönöznek, amelyek közvetett módon környezeti következménnyel járhatnak

A településrendezési terv intézkedéseinek megvalósulása esetén várható a gazdasági tevékenységek fellendülése, ami célja is a tervnek. A tervezett változtatások miatt a közúti forgalomból származó zajterhelés és légszennyezőanyag kibocsátás enyhé emelkedése várható, amelynek mértéke azonban nehezen becsülhető. A jelenlegi zaj- és légszennyezettségi adatok ismeretében elvárható, hogy a zajterhelés szinten tartása érdekében a zajterhelés alakulását figyelemmel kísérik, a kritikus pontokon méréssel ellenőrizték és szükség esetén intézkedéseket tesznek.

3.4. A terv megvalósítása esetén várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előrejelzése

A szabályozási tervben foglalt előírások és az egyéb környezetvédelmi jogszabályi előírások betartásával az új területeken épülő épületek, létesítmények egyéb hatásai (zaj, légszennyező) a jelenlegi területhasználatokra nem jelentenek veszélyt, a természeti környezetet károsan nem befolyásolja.

Egyéb környezeti konfliktusok, problémák a tervben foglaltak megvalósulása esetén nem keletkeznek.

4. A terv megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezetre káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére, monitoringozására vonatkozó javaslatok

- A. Az épületek létesítése során a megfelelő **szennyvízkezelésre, a csapadékvíz elvezetésre és a hulladék kezelésére** fokozott figyelmet kell fordítani.
- B. Tekintettel arra, hogy a tervezett módosítások részben **termőföld igénybevételével** járnak, az alábbi szempontok betartására kell figyelmet fordítani:
- A termőföldek végleges más célú hasznosítását megelőzően a talajvédelmi terv készítésének részletes szabályairól szóló 90/2008. (VII. 18.) FVM rendelet szerinti talajvédelmi tervet kell készíteni. Talajvédelmi terv szükséges humuszos termőréteg mentéséhez termőföldön történő, 400 m²-t meghaladó területigényű beruházás megvalósításához.
 - A humuszos termőréteg letermelésével, megmentésével, hasznosításával, továbbá a terület helyreállításával kapcsolatos munkálatokat a beruházás engedélyezése céljából készített terveknek tartalmaznia kell.
 - Az átlagosnál jobb minőségű termőföldet más célra hasznosítani csak időlegesen, illetőleg helyhez kötött igénybevétel céljából lehet.
 - Az igénybevételt az indokolt szükségletnek megfelelő legkisebb területre kell korlátozni.
 - A beruházások megvalósítása során a beruházó köteles gondoskodni a humuszos termőréteg megmentéséről és hasznosításáról.
- C. Tekintettel arra, hogy a gazdasági területek bővülésével a teherforgalom és a **közlekedési zajterhelés** növekedése is várható, ezért a belterület kritikus pontjain háttérterhelés méréseket, majd a beruházások megvalósulását követően ellenőrző méréseket javasolt végeztetni.

Attala, 2016. augusztus 26.

Szente Eszter

*okl. vegyész
környezetvédelmi szakmérnök*

Szente Zoltán

*okl. geofizikus mérnök
környezetvédelmi szakértő*